

LA CAMPANA DE GRACIA

(DONARA ALMENYS UNA BATALLADA CADA SETMANA)

Aquest número 10 cts. per tot Espanya

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR

(Antiga casa I. López Bernagosi)

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, núm. 20, botiga
TELÈFON A. 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

Dzerjinski

Amb la mort d'en Dzerjinski, l'ex cap de la Txeca russa, les plomes venals del periodisme contrarevolucionari s'han desbordat.

Si ens haviem d'atenir als retrats que en fan els enemics del bolxevisme, l'ex president del Tribunal extraordinari devia beure sang en lloc de vi a l'hora de dinar.

Neró i Atila, al seu costat, eren dos anyells, dos colomins sense fel.

Dzerjinski no era un jutge; era un "polisón" amb mania persecutòria, era un botxí i baixà a la tomba amb les mans roges de sang fins al colze.

L'han vist alguna vegada a l'ex cap txequista els que escriuen d'ell aquestes truculències?

Hi han fets positius, testimonis irrecusables, en què apoiar el veredict pronunciat contra Dzerjinski?

No. No n'hi ha. No n'hi ha gaires, a lmenys, de fidedignes.

El llibre d'Henri Beraud no mereix cap crèdit.

Es un llibre apassionat, retòric, sectari, amb més frases que xifres, amb més imprecacions, amb més anècdotes que observació serena i científica.

I així les demés obres que s'han publicat sobre Rússia.

A la revolució hi ha hagut sang. No es fan pas les revolucions amb pulveritzadors.

Ha hagut necessitat de crear un Tribunal extraordinari per a jutjar els delictes polítics, i a la presidència d'aquest Tribunal es va col·locar a Dzerjinski.

Es clar que Dzerjinski no devia ésser cap sentimental.

Però tenia la set de sang que se li atribueix?

Francament, nosaltres creiem que no.

Són massa intel·ligents els bolxevics per a regnar pel terror.

Han triomfat per la superioritat moral, no per la violència

I en tot cas, per cada gota de sang que han hagut de vessar, n'han estalviat un riu.

AL CAMP

—Guarda't la vedella, noi, no te la venguis,
que si ara va barata, ja anirà cara aviat.

L'indult d'"El Poeta"

Ara que el Govern sembla inclinat a la benevolença i a la clemència, i que està aconseguida la llibertat d'en Torruella i d'en Vidal i Planas, hauriem de treballar per l'indult d'"El Poeta".

El cas de l'Acher potser és més dolorós, més punyent que cap altre.

Es un jove brillant, un jove de geni, enfonsat en les eternes ombres.

Es un artista eminent, abrandat per la flama de la inspiració i que ofega el presiri.

No hi fa res que hagi delinquit, que hagi estat un gran pecador.

Ha pecat molt, però ha aimat molt, també, com la Magdalena bíblica.

Ha comès grans errors, però per la malvestat infinita cal la infinita misericòrdia.

Al que cau més baix és al que li cal fer més gran esforç per aixecar-se.

Si, doncs, l'Acher ha fet aquest esforç gegantí, està redimit ja, el devem considerar net de culpa.

El sofriment i el treball l'han salvat. Amb obres d'art, amb dibuixos plens de força i formosor, ha pagat el deute que amb la societat tenia contret.

Perdonem-lo.

Per ésser obrer és més desgraciat, està més deseparat, ha hagut d'afanyarse i posar en més forta tensió els seus nervis per a fer-se artista.

El penediment està ben clar. L'efecte salutar de la correcció, de la sanció penal salta a la vista.

L'indult, doncs, d'"El Poeta", no es deu fer esperar.

La pena, el càstig no té per objecte exterminar el delinqüent, sinó reformar-lo, regenerar-lo, purificar la seva consciència "rea" banyant-lo en les aigües del Jordà.

Quan aquesta regeneració està assegurada, la punició hauria de cessar automàticament, el termini de la condemna hauria d'ésser la conseqüència immediata de dita renovació moral.

Aital perfecció administrativa no l'hem assolida i per això acudim al Govern.

Hom ha d'indultar a "El Poeta".

Hem d'obrir les portes del presiri a Joan Baptista Acher.

ANGEL SAMBLANCAT

La insensibilitat

D'una manera esgarriada es va contagiant l'element jove del mal de la insensibilitat.

Aquest és un dels mals espirituals més terribles que pot patir un home, i del que, desgraciadament, n'està atacada la joventut, aquesta joventut pobre i estúpida que anteposa nicieses i ximpleries davant dels problemes de més gran vitalitat.

Sembla veritablement impossible que en aquests temps, en què tot es revifa i mou convulsivament de cara a la llibertat, hi hagin homes que, amb una tranquil·litat esfeïdora, no passin ànsia ni es preocupin de res.

Aquests homes són aquells que, després d'una setmana de continuat treball, canviant la seva sang i fins la seva vida per una misèria quantitat de diners, se'ls malgasten en vicis, en embrutir-se, física i moralment, corrent desenfrenadament vers el fang llotós de la prostitució.

Què els importa a ells que entre les fredes parets de la presó s'estiguin morint homes com en Vidal i Planas, que sofreixen entre reixes; homes com l'Acher i en Torruella, i fins que els importa patir de fam, podent anar als braus, a la boxa i al fútbol?

Es necessita tenir un cor de pedra i no tenir sentiments per a permanèixer insensibles davant la mort de nostres germans.

Fins els ocells, aquests petits ocells que amb sos cants alegren l'espai, es commouen davant la desgràcia d'un igual, i l'ajuden. I no és en extrem vergonyós que l'home, l'ésser dit més perfecte de la creació, no se'n preocupi?

Es que aquesta malaltia que sofreixen, els cega els ulls, per a no veure i dar-se compte del crit de llibertat llençat pels obrers anglesos? Es que tampoc veuen les ànsies de progrés que abranderan al món sencer?

I pensar que aquests han d'ésser els homes de demà!

Pobra joventut!
I per fi, tenir encara a dits homes per... "els herois del segle xx", tal com diu en Mateu Santos.

M. MIR.

Panorama Internacional

FRUITS MADURS

El feixisme, després d'una pila d'escàndols que havia salvat la Itàlia. El "bluff" s'ha vist a darrera hora. En el cul del sac s'hi han trobat les conseqüències: una hora més de treball per dia, restriccions de tota mena—fins pels que tenen moneda per a despesar—i la divisa italiana a ran de terra. Pots dir que de poc arribarà també a suprimir-se la premsa i ja no s'extenen passaports pels turistes: —que les excursions es facin a Itàlia...

Cal alegrar-se d'aquella caiguda al abim que ha tingut el feixisme econòmic i financer. És una qüestió de doble importància. Sense solvència material, el feixisme es torna més morigerat dintre dels afers internacionals. Ara per ara, l'arrogància de temps enrera ha baixat de to.

EL "NON POSSUMUS" GENERAL

Per sobre la tensió internacional dels canvis tot torna a anar enrenou per a l'assemblea que deu celebrar, al setembre, la Societat de Nacions. Encara és qüestió de l'entrada de l'Alemanya. Hi ha, però, una defecció: el Brasil. A la demanda d'aquest Estat hi hagué el "non possumus" per resposta. Mes, què és el que no pot fer-se en la Societat de Nacions? Fora del que no convé a les potències directores tot és possible.

Què farà l'Espanya davant del "non possumus" oposat a la seva demanda? Els recents viatges de personatges oficials espanyols a l'estranger no han pas ablanit els obstacles. Cal que l'Alemanya sigui a la Societat i de més que no es senti molestada: manera d'assegurar-se un xic més a l'accident entre Estats temerosos—França i Anglaterra—. L'Espanya queda arreconada al cantó del continent i res se'ls en dona tenir-la sols mig contenta.

LA POLITICA FRANCESA

—Mariana: Ja serà gran la meua tomba!

(De "Ruy Blas".)

Cal poder formar un bloc contra el perill de l'Orient europeu: Rússia. La resta és qüestió de res pels signants del Tractat de Versalles. Poc se'ls en dona la pau. Els cal l'estabilització dels Estats respectius, ja que l'engrandiment és problemàtic. I per a combatre el fermat rus, base de descomposició de tots els Estats, s'han de cercar tots els mitjans possibles. Per això s'oferiren colònies a l'Alemanya si entrava a la Societat de Nacions—únic Estat que pot fer decantar la balança dels agrupaments. La resta dels Estats, tals el Brasil i l'Espanya i tots els altres, no són més que els pobres comparses que tenen la impressió de representar un paper més o menys important.

I un cop l'Alemanya sigui admesa a la Societat, el "non possumus" oposat a la demanda del Brasil devindrà general per a tota qüestió que desplaurà als dirigents. Car el dia que els dominadors d'Europa no puguin regentar la Societat de Nacions, li faran fer un crac com una altra qualsevol empresa de les que exploten.

BARALLES POLIDES I DE DOBLE FONTS

La premsa anglesa i americana es baralla: el sdeutes de la guerra. Els ministres anglesos i americans s'hi han barrejat. Tothom té raó i la campanya continua. Es l'or que no es veu el que està en joc. Es una campanya anglesa molt ben menada. Tothom sap abastament que els americans volen part a les colònies repartides amb motiu de la guerra—gros lot adjudicat a l'Anglaterra—o els dòlars deixats. Els anglesos pagaran durant 62 anys i no deixaran una sola colònia. Així està estipulat i fins signat. Mes l'Anglaterra és tota sencera un client americà. La qüestió es presentà bona per a fer néixer una reacció contra la invasió dels productes americans. I al timbre que anul·la els segells de les lletres anunciant: "Els productes anglesos són els millors", s'hi ha ajuntat el discurs d'en Churchill, ministre d'Hisenda, contra l'Amèrica i el seu mercantilisme.

La baralla és polida, naturalment, com escau entre ministres, mes, ja veurem el resultat que donarà, l'efecte immediat que se'n cerca—que no és pas, quan menys per l'Anglaterra, la qüestió dels deutes de guerra—. Pel moment, el públic anglès ja ha declarat una mena de "boycott" als productes americans.

A. PENA

LA DEGENERACIO DE L'ESPERIT

Baladreria expansionario

El nervi de la joventut actual és acapatat, confiscat, acorralat per la corrent progressiva i idiota dels esports i de la taumàquia. Ambdues expansions estupidesimes absorbeixen el cervell i la mèdula de nostra joventut. Són altament morboses, perniciosos, fangoses per al pervenir espiritual dels pobles.

Els escàndols, aldarulls i terrabastalls que tant sovintegen en els camps d'esports i en les places de braus, diuen ben poc en favor de la cultura del poble. I àdhuc fan tenir un mal concepte de l'esport, que, si des del punt higiènic és recomanable i des del punt augst i noble és admirable, des del punt que actualment es celebra i es manifesta, és sols la pura fórmula del mercantilisme modern. En dir que el promotor del fútbol és el diner, està dit tot.

Les energies que malgasta superfluament el jovent d'avui en dia, podrien molt ben aprofitar-se en el resorgiment espiritual i àdhuc material de nostre venerat poble.

Es una fallera boja la que domina a la trista joventut contemporània. És una obsessió horrida que en ocasions ha arribat a superar al fanatisme prehistòric. És el dinamisme enfolionit, alienat, completament boig. Les multituds s'apalissen, es trosregen, es blasmen, s'odièn les unes a les altres. Els del "maillot" blanc escarneixen i es rencoreixen amb els del "maillot" negre. Els del club A no poden veure ni en pintura als seus veïns, perquè són del club B. I el més xocant és que al darrera de l'Alucinació, de la ceguera, de les turbes enfobiades i antigrades de mala faisó, s'hi fa negoci, l'odiós i abassegador mercantilisme hi pren cartes.

Un camp de fútbol o una plaça de braus és comparable a una casa de salut on tots els reclosos pateixen de follia enfurismada, furiosa. Criden, amenacen, es barallen, riuen, s'enserieixen tan aviat com s'eixerbeixen i es reneguen. Tament un manicomi. Baledreixen com uns energúmens. Perden tota noció d'urbanitat. L'home n'esdevé un animal groller, baix, golafre. Les bones costums passen a ésser un mite o un conte de la vora del foc.

La degradació de l'esperit fa oblidar els deures espirituals. Hom arrecona els llibres, la ploma i el Diccionari, per donar pas a una verinosa afició que constantment ens obsesiona. Deshauciem l'interès artístic, que és noble, franc i sublim, i donem estada a la pernicioso quimera pseudo-expansionària. Els més alt deures d'humà, de concienciat, d'aciensut i tintivament són desbrancats. Ens preocupem

més de les victòries, dels avantatges i de les pretensions d'un "sportmann" o d'un torero que dels problemes que com a homes ens plantegem moral i materialment. I mireu si n'és de maniàtica aqueixa afició, que quan s'exhaureix la vida d'un ídol del toreig o de l'esport, la multitud plora, es consterna, s'affligeix, s'irrita contra la mort perquè ha gosat furtar a la vida un torero o un "sportmann". Floren el torero o l'"sportmann", no l'home; no les bondats, les virtuts i les qualitats d'un humà. Gemeguen, s'ennueguen la gola i es fonen els ulls entre llàgrimes perquè ha finit l'actuació d'un automata, d'un rutinari que pegava cosses o que endinsava un espai entre les toves carnis d'un brau. Senyors, pietat, misericòrdia, compassió també per l'home!

Si la taumàquia o l'esport fossin dues arts, podríem creure que les llàgrimes d'irritació eren per l'artista, eren per una celebritat, per una excelcia. Mes l'esport i els "toros", ben lluny, remotament, són de considerar-se com a arts. No traspassen els confins de l'expansió.

COSES LLUNYANES

Es veu que als Estats Units els ha sortit un gra al nas amb la qüestió filipina que es comença a complicar; els filipins que ja vénen des de fa temps demanant que els donguin l'autonomia, tal com estava pactat, sembla que ara la paciència se'ls hi comença a acabar i ja obertament demanen, per creure's un poble gran, l'absoluta independència per a viure amb el cap alt, disposant dels seus destins com un jorn va predicar el famós president Wilson, aquell polític honrat que era, demés d'un gran home, un gran nordamericà.

Però passaven els dies i amb ells els mesos i els anys, i l'hora tan cotejada pels filipins, en la qual l'autonomia dalida es tenia d'implantar, segons les constants promeses dels polítics més cabdals de Washington s'albirava que no arribaria mai, i els filipins a la una, en certa assemblea gran, perduda ja la paciència, resolgueren demanar la independència tot d'una, dant el plet per acabat. Renoi!, i quin rebombori als Estats Units, s'armà! Mister Woad, governador de Filipines, cridat pel seu govern, a Washington, com un coet va volar a exposar ço que passava, i els filipins, mentrestant, preparin una assemblea de caràcter nacional i fan propaganda activa pels camps i per la ciutat, per, si surten amb la seva, trobar-se ben preparats; car són molts els que somnien que en front la unanimitat de parers, la "Casa Blanca" sa petició apoyaria, i la colossal República, filla de la llibertat, forta, rica, sàvia, noble i justa com cap n'hi ha, en Corts solemniais reunida i per unanimitat els darà la independència per la que estan sospirant, com una mare amorosa sol fer amb els fills aimats quan surten de sa tutela passant a major edat. Em sembla que s'equivoquen els que estan esperançats de què qüestió tan difícil es pugui resoldre en pau. Els filipins amb la seva penso que no hi sortiran, mentre vagin a les bones, car sabem que l'oncle Sam té les orelles tapades quan es tracta de donar i és un punt més filipí que els filipins tots plegats.

FLOK

OBRA NOVA

ANISSOS DE FRARE

XISTUS DE SAGRISTIA

Recopilats per

Mossèn Piu

Un volum: Ptes. 1

El comte de Lavern ha mort

Gairebé sobtadament, ha mort el comte de Lavern, doctor Pere G. Maristany. No hem de parlar, ara, de la seva activitat com a negociant d'exportació de vins.

El senyor Maristany era doctor en Ciències, i de primer es volia dedicar al professorat. Era un home d'una vastíssima cultura i un decidit protector de les arts i els artistes i són diverses les obres d'art de Catalunya que han estat costejades per ell. El senyor comte de Lavern és, doncs, digne de tot elogi.

Havia actuat en política, i fou diputat a Corts i senador del Regne. Militava al partit liberal, al costat de Sagasta, primer; de Moret, després, i, finalment, del comte de Romanones. El senyor Maristany, n'obstant, era un català de cor.

Havia estat president de la Cambra de Comerç, del Col·legi de Doctors, i de la secció d'Agricultura de l'Ateneu Barcelonès, bibliotecari d'aquesta darrera entitat cultural, conseller del Foment, membre jurat de l'Exposició de Barcelona de 1888 i de les de Saragossa i Turi, etc. A l'Institut d'Estudis Catalans hi fundà la càtedra ambulat "Pere Grau".

Descansi en pau. Rebi la seva família el nostre condol.

La vida i la mort

Es per cridar l'atenció d'aquells que tan sols llegeixen articles de títols suggestius, que jo poso aquest, i no per l'estudi filosòfic que pugui fer, que jo, pobre de mi, no tinc alè per tant.

De febles mitjans intel·lectuals, no puc menys que reduir aquest tema a les pobres consideracions que em suggereix la meua poca experiència.

***

Caminem els humans per uns viarany, per uns indrets tan espinosos, que són la única raó del nostre viure esquitit i dolorós.

No ens preocupem de la vida, i la mort ens espanta. Els problemes més transcendents, base fonamental del nostre viure, són gremment descuidats, i les solucions, que altres donen perquè hi manca la nostra preocupació, ens deixen atuits, quan no aixafats. I nosaltres, tanmateix, continuem seguint la mateixa ruta, el mateix camí...

"El primer deure de l'home, és viure; el segon, embellir la vida", s'ha dit.

No compleix pas aquests deures qui solament cerca el modo de gaudir la seva; perquè ho aconseguirà un diumenge, una festa... Els demés dies, que també hi entra a la història de la nostra vida, són farcits de penaltats, són turmentosos. I tot perquè hem oblidat, o desconeixem, que a la vida tot és susceptible de transformació.

Si prenent l'exemple d'aquells artesans que després de fet un treball el poleixen, treient el que d'imperfecte té, féssim el mateix en les nostres costums, lleis i demés normes perquè ens regim, aviat la vida seria embellida en benefici de tots.

Emperò, qui posa això al cervell de tothom? JOSEP ROCHE

Alain Gerbault

Alain Gerbault és un home de cara simpàtica i que realitza una obra simpàtica i, a la vegada, perillósíssima.

Es un home que, cansat tal vegada de viure entre els homes de la terra, s'ha decidit a viure en un petit vaixell de fusta en el mar, i acompanyat de tota mena d'habitants anomenats peixos, encara que algun d'ells es porti l'oli.

Aquest vaixell és molt petit, l'únic tripulant és ell i no porta cap mena de motor, solament porta unes veles per a què el vent l'empenti; no porta ni aparell de radio, ni res més que les provisions per anar tirant quan té gana. No se'n saben notícies d'ell només que cada sis o vuit mesos, quan per casualitat algun transatlàntic el troba en la seva ruta.

Es l'home que, desafiant la mort, es llença dintre d'una caps de mistos mar endins, contra les tempestes i les irregularitats del temps.

Ha passat l'Atlàntic, i ara traspasa el Pacífic. Duen que ara ha sortit en direcció de les illes Samva.

Jo no diré pas que els raids que s'han fet en aeroplà: Palos-Buenos Aires, Madrid-Manila, París-Toquio, etc., no tinguin importància, al contrari, són dignes d'admiració, però tenen l'avantatge dels motors, que saben que corren tants quilòmetres a l'hora, ademés tenen la radio, i si aquests raids tenen importància, no em negareu que no en té menys la proesa feta per aquest home, l'aventurer Alain Gerbault.

ANGEL S. ESCO.

El nou Govern francès

L'últim constituït, quan escrivim aquestes ratlles, és el d'en Poincaré. Durarà gaire? Resoldrà el problema del deute, el del franc? "That is the question". De moment sembla un Govern fort, de màxima autoritat.

El presideix el "manager" de la guerra. Formen part d'ell l'Herriot, Briand, Painlevé, Tardieu, Bokanowski.

Hi manquen els socialistes, els comunistes, l'Acció Francesa i la Confederació General del Treball.

En Poincaré els volia enquibir per a formar un Govern de salut pública, d'unió nacional.

La ultradreta i les extremes esquerres s'han negat a col·laborar amb els seus enemics.

El projectat Govern d'unió s'ha tingut de quedar en Govern de concentració.

Que la sort l'acompanyi pel bé de la República.

Els llops

Andre Lorulot, l'àcrata francès, encara que alguns discrepin del seu panflet, contra la psicologia de certs "anarcoides" simbòlics, té bona part de raó, perquè són molts, parlant metafòricament, que fumen amb pipa tabacs exòtics i duen melena, pel sol fet d'haver llegit un fullet d'en Molinari, alguns trossos d'en Vargas Vila, o de qualsevol altre autor, i que procedeixen tal com diu en Lorulot en son llibre.

Hi ha esgotament d'homes, siguent els bons pocs i contats. Això mateix passa entre els republicans de tota mena i polítics dels demés partits.

Li pregunten a un intel·lectual d'aquests de la pipa, de la melena i d'escarola al coll, ço que preconitzaven en Bakunin, en Kropotkin o altres grans homes precursors i propagadors de gegantines idees, i no sabran que contestar-vos. Es que aquests autors omittiren posar en llurs obres una nota que digués: "Per ésser llegit per gent de nobles sentiments i de cultura".

Si pregunteu a un republicà d'aquests que es diuen federals, ço que és la república d'en Pi, agafarà el porró i farà un trago, esperant que li neixi un fill per portar-lo a la pila baptismal.

Aquesta gent són els que fan més mal amb

LA CRISI FRANCESA
El nou Govern que presideix Poincaré i del que forma part l'Herriot

llurs procediments, doncs no han tingut mai la prudència de saber callar, llegir, digerir i escoltar. Difamen a tothom que val; són l'escòria de les organitzacions idealistes.

Ara és quan els llops bramulen com mai, per haver-hi decadència i incomprensió, degut a la brutalitat imperant.

Quan els llibres i les doctrines queden de recó per abúlia motivada per la degeneració actual, el personalisme s'imposa com a norma, sobressortint la fiscalització implacable de les persones representatives, de tot ço que fan o deixen de fer, fins a preocupar-se dels detalls més íntims.

La Sociologia s'està eclipsant. S'invaldeixen els conceptes de nacionalització i socialització.

El Capital, de Carles Marx, i el Federalisme Llibertari, de Bakunin, estan passant un període de mala interpretació, per voler molts atrevits discutir de sociologia sense conèixer les obres cabdals d'aquests autors.

Dia vindrà—a no trigar—que aquests llops desapareixeran per l'empenta dels esdeveniments que faran sorgir homes nous, plens de bondat, d'un optimisme sa i generós.

P. SERRA.

Cont a la sardana

Que et diré jo, maga sublim de la dansa, Tersicore divina i harmònica, si no hi ha res en la història del ritme i de la bellesa mímica que se't pugui comparar?

Tens tota la majestat de l'art helènic, com si fossis filla d'aquella civilització, com si fossis un trassumpte d'aquella gràcia i d'aquell geni encès a la terra. Mirant un rotllo, un cercle de ciutadans que ballen la sardana ens sembla que veiem les muses dansar entorn d'Apolo.

Tens sota la grandesa i el braó dels pobles primitius i verges, plens de vigor i saturats de la sava i de l'impuls indòmit de les races fortes i predestinades.

Sembla que bateguin amb els teus jocs rítmics alenades i entusiasmes d'epopeia, i que al teu conjur si alcin les teves tradicions i les teves llegendes i que per elles passi l'ombra dels artistes i els herois de Catalunya.

No hi ha a la paleta de la retòrica i a la gama de la dialèctica colors per a pintar la teva formosor, es necessita el pentagrama, l'arpa de David. Mai diríem amb paraules el que en Pep Ventura va dir amb les notes en "Per tu ploro".

DIEGO RAMON

Celebrant l'èxit de "Sangre en Atarazanas"

Al "Majestic Hotel" tingué lloc el banquet que els seus amics i admiradors oferiren a Francesc Madrid, per l'èxit de "Sangre en Atarazanas".

S'omplí de gom a gom el menjador del "Majestic".

Presidiren l'homenatjat, Marius Aguilar, Emili Junoy, Brauli Solsona, Antoni Amador i Vich Company.

S'hi adheriren en Borràs, Rusiñol, Puig i Ferrater, Samblancat, en Montero i altres personalitats.

Als brindis parlaren en Carballo, en Pinilla i l'homenatjat.

Per a tots hi va haver aplaudiments i felicitacions, especialment per l'autor de "Sangre en Atarazanas", que era l'heroi de la festa.

F. GIRBAL JAUME

Presons d'Europa

Primera sèrie Ptes. 2

En Premsa: Segona sèrie de

PRESONS D'EUROPA

RE-PICS

A França canvien més de Govern que de camisa.

I cada dia la camisa és més bruta.

Guido de Verona—el "Carretero Audez" d'Itàlia—, té un llibre publicat que porta per títol: "La vida comença domini".

Nosaltres voldríem que això fos una realitat, perquè la d'avui no és vida ni és res.

Avui tots imitem als fakirs de la Índia i ens passem el dia sense menjar, sense pensar... En una paraula: som insensibles.

UN TROS DE PAPER.

do no lo desprecio que m'han fet tirarme las portas de sus casas por la ligüita, en gracia de que ellos al menos no m'incómodan ab lludando y porquerias.

Per fi, en Alexandria i tots los demés punts about he anal, se m'ha rebut bastant malament, pero en llech com aquí, de l'ínich puesto que estich una mica content de de Ancona.

Y tot aixó per qué? porque no se 'ls mati. Jo 'ls asseguro que estarian bé si ningú s' morís! Què no ho saben que tem de morir? Abont cabria la gent si ab tot y la que mor s'han de fer Estanchos y cassa de cinch pisos?

Veig que m'allargo ficantme en cosas que tal vegada no desir, y acabo suplicant al publich que m'ربي com reb á tolas las altres malaltias que fan tant ó més mal que jo; que tinga en conta que jo so persona manada y que es tant teulo queixarse de mí, com lo criminal que s'queixa del Jugo, sent aixis que no es aquet, sino la lley, lo qui 'l sentencia. Vagin á trobar al meu superior y si ell me dia que pari, veuran com obeeisco. Me dich Cólera Morbo Asiático; llech bon nom y no vuy que se 'm moteji y tinguis entés que si faig poca cosa ó men vaig, no es porque m'bagin espantat ab las simplorias que han fet, si no porque obeeiré las ordres dels meus jefes.

Aixó crech que basta, senyor director, per sincerarme á los ulls de la gent sensata, y sens mes que dirli, disposi de S. S. S. que desitjaria serli útil.

Lo Cólera.

EXPRESIONS D' AMOR.

SEGONS LO GÉNIT DE A QUI SE DIHEN.

Á LAYETA.

Mira si t'estimo nena que t' donaré mitja vida, y tan sols pera estarmie conservant l' altre mitja.

Tos ulls de blau de cel; la boqueta tant petita, y la cabellera rossa, y tan pes que si trepitxas, vaué mes que las estrellas que en las nits serenas brillan.

Ta veu, es encantadora com que del cor n' es surtidá; las miradetas d' amor son de la pureza fillas; per tothom respiras pau, menya per mí, que amor respiras, y crech bo que pau y amor son cosas que calen renyidas puig d' ensa que t' vaig conèixer que no vinch ab pau tranquila, y des que te conegui te estimo mes que á ma vida de que la meytat te dono pera ymarie ab l' altre mitja.

Á ELVIRA.

Com esperan las flors la llum del díe mostrante, fins que surt, tolas plorosas, com busca 'l mariner la estrella guía veyente entre las onas revolotas, jo espero ab tal afany, dolsa armonia que llenis á las auras romorosas. Com mor cor ton alet-llit, sols respira al sentir tos suspiros, hermosa Elvira.

Si del amor la flama sacro-santa en ton cor s'apagues, job desventurat! llavors fora mor cor la debil planta que fús l' alé del veni don mort segura.

Á LA MARIETA.

¡Ay Marieta! compadeixme que n' es un braser mon cor, y la veu, es lo ventall que manten viu lo seu foc. Quant escombras la escaleta ¡quí pogues ser esgladi! ¡quantes pelus donaria per ser la corda del pou que en un dia, mil vegadas sent, de la ma, la calor! que lo 'n diria de cosa si fos l' olla ab que tu cotes! Tots los dias que t' airoo las matins quant vas al Born, cada hora me sembla un quart, y cada quart, un segon. Si ballo ab tu á can Gibert ab enveja 'm miras tot. Si lo diumenge á la tarde surtira á donar un tom, com l' afamat á un rusit te mira cada minyo, y sas miradas m' encenen puig de tu estich tan zelós que fins tinch zels de los cantis per que van ab tu á la font.

PAU BUNYERAS.

CAUSAS DEL CÓLERA.

PER ALGUN.—L' almósfera.

PER ALTRES.—Uns animalés petits.

PER MOLTS.—Los pebros y tomatochs.

PER MOLTS ALTRES.—L' haberse parlat tant lo Diari.

PER UN VALENT.—La pó.

PER UN PORUCH.—Los exessos.

PER UN DEL ENGANCHE.—Los carrers estrets.

PER LOS NEOS.—Lo reconeixement d' Italia.

PER CUATRE RANCH.—Lo no posar cordó.

PER LOS DE FORA.—Los que hi van de Barcelona.

PER LAS BEATAS.—Los balls y las diversions.

PER UN ESCRIPCHE.—Ve porque ve.

PER UN CAPELLA.—¡Un castich de Dieu!

Y PER LA JUNTA DE SANTAT Y ALTRES, tolas aquestas, la poca impansa, la fruta verda, la ventilació y deu mil mes que no dihem per acabar.

ROCH PUIG.

REFRANS Y MODISMES ESPATLLATS.

—No 'l fis d' algua que no corri ni de compana que no som.

—Cada cosa per son temps com en Tenorio per la mort.

—Lo senyor Ramon enganya á las criadas; pero D. Ramon enganya á tot lo mon.

—No digas blat que no siga al sach, ni Cólera que no 'l hagi declarat.

QUATRE PREGUNTAS.

—Per qué dona gust estarse al lilit quant van las canals?

—Cóm es que la reina Cristina ha anat á Zaráuz?

—Qué bo fa que la campana ha anat bé aquesta vegada y las altres no?

—Quin es lo billet dels empedrats que aquesta semana treurá la primera?

S' almentran las respuestas en la redacció de L' Tros de Paper.

SENZILLÉS.

Un pagés jove va venir á Barcelona, y en la casa ahont va posar, lo senyor era molt aficionat á mirar ab ulleras de llarga vista.

Quant va haber tornat á casa seva, un dia contava á son pare las costum y lo lutz d' aquella casa.

—Per houre—dya— ho fan ab una especie de cosas qu' n diuhem copas.

—Es á dir que no benhen á gale?

Llavors lo xicot se recordá de la ullera y va dir:

—No; pero hi miran.

S. P.

LO LLIT.

Llochs pitorescos de la naturalesa; frondosas arboledas en que los rossinyols y las piturinas fan sos nius en las branças que s' groman als descompasats estufechs de lo ventillo, com si ballessin una americana; fertils planas serpentejadas per un riu murmurador que rega vostra vegetació que lo Born espera; hermosos boscos alforbrats de seca fullaraca, com las conversas d' un xarraire; serras variadas que descubriu panoramas deliciosos, de franch l' entrada; escabrosas montanyas rodejadas d' animats pessebres, com si 's de 'n Mestres y en Surroca; platxas arenosas que escolten impassibles lo continuo bramar de las onas que á vuestros davant se rendeixan fatigadas, com l' ajuntament s' escudia la veu de lo poble qu' P' hi demana la estatua de la plassa real, jo vos admira, jo vos contemplo extasiat, jo vos desitjo. Pero, llecha, confesso, mes d' una vegada en lo any, que si no fossen tan variats, que si tots los dias us tot sol de vosaltres estigüts á ma vista, me fatigaria mirarvos; foreu pesats á mos ulls, monotonos á ma vida, incomplets á mon desitj. Mon desitj, ma vida y mos ulls, sols troban entera satisfacció en lo lilit.

Cada dia lo mateix lilit, y cada dia me sembla nou. ¡Y com no, si en lo ivern, es, davant d' ell, lo tinch llech ahont lo frét deposa son imperi? ¡Y com no, si en lo estiu, no mes en lo lilit se respira sens aquella calor sofocant! Moltas vegadas he probat de fer mijdiada en lo sol; pero á lo poch rato, ó lo coll me fa mal, ó las mollas m' incómodan y no he tingut mes remey que anarme á estirar demont los matallasons. Allí un s' hi deita caurer de qualsevol manera, y que vingui qui vulgui á estar millor, com no sigui en un altre lilit.

¡Vaya una invenció la d' aquest moble! Si l' ajuntament vulgués escoltarme, l' hi proposaria que al mij d' alguna plassa del ensauche, aixequés un monument á lo inventor de lo lilit, si es que los senyors regidors no son enemics de aquesta invenció que convida á lo descans.

Repara los caracteres, y veureu com tota preferien lo lilit á tota altre cosa. Un alondrat, mes calavera que la que porta sota la pell, salta per aquí, corra per allá, menja á coia, beu á ballesia, enamora á fustana, enganya á suta-na, sempre distret, en cap puyeto segur, no fa en sa vida dos cosas iguals, sols quant se fica en lo lilit esclama:—En llech s' está millor que aquí.—Arriba l' hora en que ha donat alguna cita á un amic ó amiga, y mal humorat diu:—Ara haber de deitar los llansols! Y aixó que lo lilit sempre es lo mateix, may lo cansa.

Un caracter opost: un home quiet, calmós, apocal. Arriba á l' hora de dinar, de sopar, y se senta á taula dient: ¡Sempre la mateixa! per més que lo menjar tots los dias es variat. Pero després de dinar, au! cap al lilit ab la satisfacció mes completa, sens recordarse que feu plé l' mbe fa cada dia la matexa.

—Noy, tan maleix aquest caball per costar decents duros fa molt poc paper. Pero fa molt carret!

La boca no vol novias.

Un Senyor del 23 preparantse per dar lo cop apesat á haberhi por de Colera.

Dieu que han de donar lo cop y que hi ha l' Colera. Pel cop ja porto la gorra, y pel Colera la planxa de coure galvanizada en la boca del cor, y endevant las alxas.

Fraternal aculliment fet en alguns pobles als Barcelonins fugitius.

¡Que va que aquest Senyor y aquella Senyora han fugit de Ordal porque ell ha tingut la verola negra! ¡Prou seh-coneix ab la cara!

Els diaris alemanys comuniquen que deu estudiants s'han suïcidat perquè no foren aprovats en els exàmens.

Nosaltres, la veritat, creiem que no n'hi ha per tant. Aviat dia un sobresalient s'obté amb molta facilitat.

Ademés, amb això de les carbasses, com més cap de carbassa s'és més es campa.

Han estat posats en llibertat en Weyler, l'Aguilera, en Marañón, en Marcellí Domingo i en Barriobero.

Diuen que a París cada dia és més gran l'afluència d'inglesos.

Aquí ja fa temps que no ens els podem treure de sobre.

A Madrid han estat mossegades vint-i-sis persones per un gat rabiós.

No ens estranya. Aviat fins les persones, i no els gats, mossegaran.

S'ha indultat a Vidal i Planas i a Ferran Torruella.

Ja no cal dir que sentim una profunda alegria. Les presons sempre ens han estat odioses per a nosaltres.

Per a pagar la cèdula s'han de perdre tres dies de jornal. Un dia per a prendre número, un altre dia per a pagar-la, i un altre per a anar-la a recollir.

Això és un abús intolerable i desvergonyit. El públic no ha d'ésser criad del funcionari, sinó al revés: el funcionari—que cobra—, criad del públic—que paga.

Volem enlluernar al món fent una exposició elèctrica, i Barcelona està més fosca que un gat negre.

Amb els milions invertits en la Plaça de Catalunya d'una manera absurda, Barcelona podria estar il·luminada amb decència.

A Múrcia un home va caure al carrer en estat alcohòlic; es telefonà a l'hospital per a que anessin a recollir-lo, i dit establiment benèfic no tenia cap camilla; s'avisà a la Creu Roja i no tenien personal.

El personal de l' Creu Roja, la majoria sols ho són per a portar el diumenge el vestit de tela de matalàs.

Pobra beneficència! Com et desacrediten!

Impremta LA CAMPANA i L'ESQUELLA
Carrer del Olm, 8 : Ciutat

VISITA DE COMPLIMENT

El de fora: Bueno, adéu! Me'n vaig!

El pres: No portis tanta pressa, home! Ja tinc tota la feina feta.

UN TROS DE PAPER.

Un fetge molt raro, un pant en que dos escots encarnats...
—Donchs y a nosaltres que som cristians?
—Perquè no som moros.
—Yes li a darrera!

—Donchs que hi faré si m'agraden tant los tomàtchs?
—Bé, bé, Tal faré, tal trobaré; després si agafes lo còlera no m'vingus ab brochs.
—Ja, ja, ja, ja!
—Si, si, rialtes. Mira, lo noy de la dona també sen reya y avuy hi ha petat. Ab aquestes coses si que Tal hi va que no s'ho creu.

En lo mateix moment passaba un autor y deya:
—¡Caraball aixó sí que es popularitat! ¡Tot hom parla de las mevas obras!

Si, senyor; li jugo lo que vulgui que 'l còlera ve dels prebros y tomàtchs.
Donchs es un tonio, perquè si ho sap, lo academia de Londres crech que dona vint mil lliuras esterlinas al que 'l trobi.

No parlo per experiencia, pero m'sembra que aixó es lo que passa per lo que vaig a explicar.
Assistí a un casament: era dia de pluja. Acabat lo refresc me despedíxo com feren tots los demés convidats.

Al arribar a la porta del carrer, veig que m'habia descuidat lo paraigua: pujo a buscarlo, y pregunto per los navis per despendre'm novament.—Ja son al lliit— me diu la cunyada de la núvia. En lo curt temps de baixar y pujar la escala, s'habian ficat al lliit.

Un altre dia, en un altre casament, també a poch d'ha ber surtit de la casa, sentí a una senyora esclamar-se d'haberse descuidat un mocadoret ple de dulces y pastas.—¡Ay! deya, y quin greu que sabrà a las mevas criaturas!—Senyora, l'hi respongui, al moment tindrà lo que s'ha olvidat.—Pujo a lo pis, truco, demano lo mocador, me 'l donan, y dich a la cambra:—Saludi a los navis.—Ja son al lliit, me contesta, pero demà compliré 'l encàrrech.

Pensant en otros dos casos, vaig lligar caps, y compregui los motius de la pressa que los novaments casats tenen per a buscar lo descans, y per millor dir, lo lliit.
¡Lliit! ¡Dixós lliit! May m'canaria d'albarde, sino fos perquè ha arribat l' hora d'anar a fer mitjidiada en lo meu lliit.

PAU BENVENES.

COSAS QUE FAN CRIATURA.

- Dur xocolata al nas.
- Ser miliciano.
- Fer volar estela.
- Creder en politica.
- Orinar-se al lliit.
- Anar a votar.
- Y altres que dirém quant nos vinga bé.

Segons hem vist, D. Joaquim Asencio Alcantara ha publicat un tomet titulat Romanes de ciego Apolo li donga mes sort que Talia.

Per la lámina que veuran los nostres lectors compendrán que habem vist los cuadros al vivo, y per l' éxit que han tingut creyem nosaltres que haurán sigut una de las primeras victimas del còlera y que per consegüent son ja cuadros al mort.

- No véu? (deya un senyor aturadot devant d'un ga bliare de la Rambla), mentres vegei anells no tinga por de còlera.
- Para cóm es que 'l còlera ha anat a Alexandria?
- Perque son moros.

UN TROS DE PAPER.

—Donchs y a nosaltres que som cristians?
—Perquè no som moros.
—Yes li a darrera!

—Donchs que hi faré si m'agraden tant los tomàtchs?
—Bé, bé, Tal faré, tal trobaré; després si agafes lo còlera no m'vingus ab brochs.
—Ja, ja, ja, ja!
—Si, si, rialtes. Mira, lo noy de la dona també sen reya y avuy hi ha petat. Ab aquestes coses si que Tal hi va que no s'ho creu.

En lo mateix moment passaba un autor y deya:
—¡Caraball aixó sí que es popularitat! ¡Tot hom parla de las mevas obras!

Si, senyor; li jugo lo que vulgui que 'l còlera ve dels prebros y tomàtchs.
Donchs es un tonio, perquè si ho sap, lo academia de Londres crech que dona vint mil lliuras esterlinas al que 'l trobi.

No parlo per experiencia, pero m'sembra que aixó es lo que passa per lo que vaig a explicar.
Assistí a un casament: era dia de pluja. Acabat lo refresc me despedíxo com feren tots los demés convidats.

Al arribar a la porta del carrer, veig que m'habia descuidat lo paraigua: pujo a buscarlo, y pregunto per los navis per despendre'm novament.—Ja son al lliit— me diu la cunyada de la núvia. En lo curt temps de baixar y pujar la escala, s'habian ficat al lliit.

Un altre dia, en un altre casament, també a poch d'ha ber surtit de la casa, sentí a una senyora esclamar-se d'haberse descuidat un mocadoret ple de dulces y pastas.—¡Ay! deya, y quin greu que sabrà a las mevas criaturas!—Senyora, l'hi respongui, al moment tindrà lo que s'ha olvidat.—Pujo a lo pis, truco, demano lo mocador, me 'l donan, y dich a la cambra:—Saludi a los navis.—Ja son al lliit, me contesta, pero demà compliré 'l encàrrech.

Pensant en otros dos casos, vaig lligar caps, y compregui los motius de la pressa que los novaments casats tenen per a buscar lo descans, y per millor dir, lo lliit.
¡Lliit! ¡Dixós lliit! May m'canaria d'albarde, sino fos perquè ha arribat l' hora d'anar a fer mitjidiada en lo meu lliit.

PAU BENVENES.

COSAS QUE FAN CRIATURA.

- Dur xocolata al nas.
- Ser miliciano.
- Fer volar estela.
- Creder en politica.
- Orinar-se al lliit.
- Anar a votar.
- Y altres que dirém quant nos vinga bé.

Segons hem vist, D. Joaquim Asencio Alcantara ha publicat un tomet titulat Romanes de ciego Apolo li donga mes sort que Talia.

Per la lámina que veuran los nostres lectors compendrán que habem vist los cuadros al vivo, y per l' éxit que han tingut creyem nosaltres que haurán sigut una de las primeras victimas del còlera y que per consegüent son ja cuadros al mort.

- No véu? (deya un senyor aturadot devant d'un ga bliare de la Rambla), mentres vegei anells no tinga por de còlera.
- Para cóm es que 'l còlera ha anat a Alexandria?
- Perque son moros.

UN TROS DE PAPER.

—Donchs y a nosaltres que som cristians?
—Perquè no som moros.
—Yes li a darrera!

—Donchs que hi faré si m'agraden tant los tomàtchs?
—Bé, bé, Tal faré, tal trobaré; després si agafes lo còlera no m'vingus ab brochs.
—Ja, ja, ja, ja!
—Si, si, rialtes. Mira, lo noy de la dona també sen reya y avuy hi ha petat. Ab aquestes coses si que Tal hi va que no s'ho creu.

En lo mateix moment passaba un autor y deya:
—¡Caraball aixó sí que es popularitat! ¡Tot hom parla de las mevas obras!

Si, senyor; li jugo lo que vulgui que 'l còlera ve dels prebros y tomàtchs.
Donchs es un tonio, perquè si ho sap, lo academia de Londres crech que dona vint mil lliuras esterlinas al que 'l trobi.

No parlo per experiencia, pero m'sembra que aixó es lo que passa per lo que vaig a explicar.
Assistí a un casament: era dia de pluja. Acabat lo refresc me despedíxo com feren tots los demés convidats.

Al arribar a la porta del carrer, veig que m'habia descuidat lo paraigua: pujo a buscarlo, y pregunto per los navis per despendre'm novament.—Ja son al lliit— me diu la cunyada de la núvia. En lo curt temps de baixar y pujar la escala, s'habian ficat al lliit.

Un altre dia, en un altre casament, també a poch d'ha ber surtit de la casa, sentí a una senyora esclamar-se d'haberse descuidat un mocadoret ple de dulces y pastas.—¡Ay! deya, y quin greu que sabrà a las mevas criaturas!—Senyora, l'hi respongui, al moment tindrà lo que s'ha olvidat.—Pujo a lo pis, truco, demano lo mocador, me 'l donan, y dich a la cambra:—Saludi a los navis.—Ja son al lliit, me contesta, pero demà compliré 'l encàrrech.

Pensant en otros dos casos, vaig lligar caps, y compregui los motius de la pressa que los novaments casats tenen per a buscar lo descans, y per millor dir, lo lliit.
¡Lliit! ¡Dixós lliit! May m'canaria d'albarde, sino fos perquè ha arribat l' hora d'anar a fer mitjidiada en lo meu lliit.

PAU BENVENES.

COSAS QUE FAN CRIATURA.

- Dur xocolata al nas.
- Ser miliciano.
- Fer volar estela.
- Creder en politica.
- Orinar-se al lliit.
- Anar a votar.
- Y altres que dirém quant nos vinga bé.

Segons hem vist, D. Joaquim Asencio Alcantara ha publicat un tomet titulat Romanes de ciego Apolo li donga mes sort que Talia.

Per la lámina que veuran los nostres lectors compendrán que habem vist los cuadros al vivo, y per l' éxit que han tingut creyem nosaltres que haurán sigut una de las primeras victimas del còlera y que per consegüent son ja cuadros al mort.

- No véu? (deya un senyor aturadot devant d'un ga bliare de la Rambla), mentres vegei anells no tinga por de còlera.
- Para cóm es que 'l còlera ha anat a Alexandria?
- Perque son moros.

ADMINISTRACIÓ I REDACCIÓ.

Carrer Ampie, 20.
PUNTS DE SUSCRIPCIÓ.
LIBRERIA ESPANYOLA
DE
I. LOPEZ, EDITOR.
Carrer Ampie, 24, y Rambla del Buj, 20.
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ.

BARCELONA.
Al mes . . . . . 1 real.
FORA DE BARCELONA:
Trimestre . . . . . 12 reals.
SURTIRÁ UN COP CADA SEMANA.
(Si Deu vol).
LA SUSCRIPCIÓ COMENÇA SEMPRE
lo 15 de cada mes.

UN TROS DE PAPER.

Sr. Director y Redactors de UN TROS DE PAPER:

Fassinme lo favor de inserar en son apreciable periódich las siguientes raitas, a lo qual li quedarà molt agrahit lo S. S. Q. S. M. B.

Lo CÒLERA.

Molt senyors meus: poch ignorem que l'home es fet a imatge del Criador; reconegut aixó, natural es que creguem que la terra es feta a imatge del cel, y que per consegüent, mica mes, mica menys, allí dalt las cosas s'arreglan com aquí baix. Excepuant lo millor tino de part del qui las dirigeix, s'oposat que habem de convenir en que sa intel·ligencia es infinitament superior a la dels homes.

Ara bé; ell ab son clar y elevat talent va dir: s'esgerraran campanas, no tindreu may un bon govern, hi haurà jochs florals, lo gas farà mala cara, hi haurà tifus, pestes, verola, còlera y mil altres cosas que no dich per no cansar, y me va encarregar a mi aquesta ultima enfermedad, del mateix modu que lo guberna francès va encarregar a lo archiduch Maximilian, lo ridícul imperi de Mejich.

Me direu que no' está ben fet que 'l que regent en lo all nos envia intas aquestas calamitats, pero aixó no es compie meu: quant ell ho ha fet, ell sabrà per què; cada lun s'entien y balla sol; jo no puch ni dech penetrar los inscrutables misteris. Jo vinch aquí a dirvos moriu del Còlera, perquè ell m'ho ha donat, del mateix modu que un municipal vos vé a fer pagar la multa per haber multat a un senyor regant una ofabrega, perquè li mana lo corregidor.

Torném al cas.
Quant lo primer antecesor meu (perquè aixó fa anys que dura y ha passat de pare a fill) quant lo primer antecesor meu, establert en Asia, se va encarregar de aquesta comissió, va compendrer que ab los ardents calors d'aquellas terras se podria lliurar, pero que en alguns punts d'Europa, com Barcelona y altres, abont lo clima es suau y saludable, no podria fer res a'algu no l'ajudaba, y allavors va ser quant se determiná que nasquesin los tomàtchs, los prebros,

los melons, los gelats, y totas aquestas cosas que son, si així se pot dir, la meva rouda d'en Tarré per tot alló abont vaig.

Una vegada arreglat tot lo de las pestes, se va donar ordre, y van marchar cada lun del seu punt y en la mateixa hora; lo tifus, la febre amarilla, lo brom, lo vomit negre, D. Simon, l'escorbut, la gripa, lo men antecesor, y totas las plagas epidémicas y no epidémicas ab que nos va voler obsequiar l'encarregat de totas aquestas cosas.

A la primera aparició de cada una de ellas, tothom se va horrorisar, y la mateixa febre jo feya que qualsevol de las anomenadas; pero lo temps ha anat passant y nos trovem que, ara com ara, la febre amarilla y lo còlera son los únics que causen aquesta repugnancia.

¡Vejam per què! Lo vomit negre mata, y no solamente po s' en fuig, sino que son a milis las personas que van a la Habana per tenirlo.

Lo tifus mata, y no solamente no s' en fuig, si no que mentras fa estragos, se va al Liceo, al Principal, y to lo mateix que si res li hagués.

La pulmonia mata, y no solamente no s' en fuig, sino que fins las senyoretas se posan escoladas per anar a las soirés y concerts, a véner si 'n poden agafar una.

Tot los mals, per acabar, se miran ab aqueixa indiferencia y quasi, si així 's pot dir, ab aquet carinyo, y jo y la febre, com ja he dit, son los únics que inspíren aquet horror que cap motiu justifca.

—Si viene el terrible viajero... ¡per qué terrible viajero! es a dir que a mi se 'm diu aixó perquè vinch a fer lo que se 'm mana y a un que fusell cristians, si a mi ve, lo faria minstre! Home, ara, sens anar mes lluny; veigio que va passar en Madrid lo 10 de Abril, y lo castich dels que tenen la culpa de que succhiesi sabem quin es? Anarsen a París a divertirse, gastan los quartos que van arreplegar aquí. ¡Aixó es indigne!

Sens contar encara las bromas y los ninots de vusté. Després, aixó que hem estat apostant, lo mateix dich de 'n Brusi, l' un dia me diu: còlera esporádica; l' altre: enfermedad estacional; l' altre: casos sospichosos. Per què se 'm han de posar motius; què no tinc bon nom jo? no 'falla sino que los xicots ho sapigan y véiam aquí convertit en xato del Encant seguit d' una caterva de criaturas cridaneras lo nom d' aqueix que 'ls agrada mes, y obligat, si molt convé, per aixó, a no poder sortir de casa.

Per passar lo que passa, senyor director, se necessita ser boig ó tenirse un arrel al menos. Jo que venia aquí carregat de bones intencions! Jo que veient la situació política d' Espanya vaig pensar: ¡Pobre gent! matarém a D. Ramon y tots aqueix que sempre son los mateixos, y al menos si no ho arreglem del tot, no correrán lo perill de fornar-se a véner malats per allí. Pero es clar; ab aquest escandol que 's ha mogut, ella ja m'han hagut esment; son gent de posetas, y encara no m'hi acostaré... tren espés, y vestes al desrera ab un flaviol sonant.

No contents ab lo parlar, han passat molts a vias de fet y tot lo dia nos estàn fastiguiant; l' un ab cannet de canbura, l' altre ab llautano, lo de mes enllà ab carbonada, de modo que jo y la familia, respirant aires complicats, no fora estrany que perdéssim la salut, y sobre tot la meta anyera que ja está tan delirada del històric.

No vull acabar sens dir algo de los que han fugit; veig a mi que 'm fóra, sobre tot ab los modis de transport que ara hi ha, anarém a Hosterich a trobar en Lopez, a a qualsevol altre punt a trobar qui 'm convingués; pero passo que proi còlera tenen ab lo malament que están, y 'la que